

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XV. Muneribus abstinens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

non gratia, neque sic recipere faciem potentis, ut contristet contra Iustitiam pauperem: neque pro paupere auferre Iustitiam à potente. Iud. l. 2. c. 5. Quare rectè Ariopagitæ cæci erant, seu de nocte iudicabant. Quia cognoscere personam in Iudicio non est bonum. Prou. 24. Deut. 16. Eccl. 42. & iusti Regulam Canones scribunt, In iudiciis non est acceptio personarum habenda. c. in Iud. de Reg. Iur. in 6. appositè apud Poëtam, Rex Iuppiter omnibus idem. Tros Rutulusve fuit nullo discrimine habeo. & Deut. 1. Quod iustum est iudicate, siue ciuis ille sit, siue peregrinus, nulla erit distantia personarum, ita paruum audietis, ut magnum. Ideò Iudex tamquam mediator, quòd se utrique parti medium dare, utrumque audire, cuique suum tribuere debeat, nullo personæ respectu. Arist. l. 5. eth. c. 4. q. 3. Statera dolosa abominatio est apud Dominum, & pondus æquum voluntas eius. Prou. 11. qui autem aliter, inquit Beda in eum locum, causam pauperis, aliter sodalis, aliter audit ignoti; statera utique laborat iniqua. Hanc primam legem in amicitia Lelius apud Cicer. sancit, ut neque rogemus res turpes, neque faciamus rogati: nulla enim est excusatio peccati, si amici causâ peccaueris. At verò, quia affectus excæcant, ne vel improuidi labantur, probi & modesti Iudices se solent excusare, quando manifestum est, alteram apud eos partem gratiâ preualere. Cic. lib. de Orat. Querendi ergo sunt Iudices, de alterutra parte dari non possunt, quia studiis veritas impeditur. Optat. Mileuit.

6.
Vniuersim
sine exce-
ptione per-
sonarum.

CAPVT XV.

Muneribus abstinens.

Affectum maximè conciliant munera, excæcant oculos sapientum, & mutant verba iustorum. Deut. c. 16. Exod. c. 23. Eccles. 26. Psal. 14. Isaiæ 33. Prou. 15. Expugnant etiam illos, quibus robur, & æs triplex circa pectus. Placant hominesque, deosque. exprimit Plautus in Cilleb. Inde in amicitiam insinuauit, cum matre, & mecum simul, blanditiis, muneribus, donis. Remouendâ igitur à Iudice quàm longissimè. Rectè antiqui imaginè Iustitiæ manibus orbam pinxerunt. Optimè Vates Diuinus, Ps. 47. Iustitia plena est dextera tua.

Laudatur Pescennij Nigri Principis Romani, qui Iudicibus publica salaria instituit, memorabile dictum: Iudicem nec dare quicquâ debere, nec accipere. Rectè Iust. de Mand. Princ. C. 1. Oportet igitur te purè sumentè administrationè, & sine omni suffragio, prae omnibus aliis mundas seruare Deo, nobisq; & legi manus, & nullu cotingere lu-

1.
Munerum
vis.

2.
Ideo sala-
ria Iud. ex
publico.

crum, neque maius neque minus. & Nouel. 8. Vt iudices sine quoquo suffragio. §. quapropter. & nouel. de Prætor. Thracia, Itaque, inquit, cum Dei & nostri memoria versentur in pecunia. & iam olim lex Cincia vetuit, nequis donum munusve caperet. quæ pro iisdem hinc accipio, quamuis inter Vlp. & Marc. perplexa distinctio sit, in l. 194. & l. 224. de verb. signi. Plebiscito, inquit Modest. in l. 18. de offic. præsid. continetur, nequis præsidum munus donumue caperet. Non licet, inquit August. ad Marced. epist. 54. Iudici vendere iustum iudicium, etsi liceat Aduocato vendere iustum patrocinium, & Iuris-consulto rectum consilium. c. non licet. 11. q. 3. vt non verum sit licitam esse munerum capturam, dummodo aduersario nihil iniuriæ irrogetur, sed iustè nihilominus iudicetur.

3. Refellit id disertè Greg. c. qui rectè 11. q. 3. Qui rectè iudicat, inquit, & præmium inde remunerationis expectat, fraudem in Deum perpetrat, quia Iustitiam, quam gratis impertiri debuit, acceptione pecuniæ vendit. Bonis malè vtuntur, qui iustè pro temporali lucro iudicant. Tales quippe ad Veritatem non iustitia defensio, sed amor præmij prouocat, quibus spes nummi subtrahitur, confestim à iustitie defensione recedunt. Acceptio nummorum præuaricatio veritatis. Vnde & pro Iusto dicitur, qui excutit manus suas ab omni munere, iste in excelsis habitabit. cito enim, inquit Isidorus, violatur auro Iustitia. c. pauper ibid.

4. Quid igitur? morosum facimus & inhumanum Iudicem? nequaquam. Non in totum, inquit Vlp. l. 68. 3. D. de offic. proconsul. xenius abstinere debet Proconsul, sed modum adicere, neque morosè in totum abstineat, neque auarè modum xeniorum excedat. nam vt Imp. Anton. rescripsit, valde inhumanum est à nemine accipere, sed passim vilissimum, est, omnia auarissimum. Admodum spectat, quod l. 6. D. ad leg. Iul. repetund. scribitur, ne Urbani Magistratus plus doni munerisque in anno accipiant, quam quod sit aureorum centum. Ex quo textu concidit interpretatio Besoldi, qui eum accipit de muneribus dumtaxat, quæ in auspicio officij dantur, cum supputationem in annum extendat. & Modest. in d. lib. 18. restringit, nisi esculentum poculentumque quod intra dies proximos prodigatur. Alioquin nec negotiari præsidibus, eorumque affectis intra prouinciam licet. l. 33. & seq. D. si certum petat. minimè ergo omnium dono accipere l. vn. C. de contract. Iud. sed emere dumtaxat, quibus ad victum, vestitumque opus habent.

5. Modum ergo Xeniorum Iudices non debent excedere. dicuntur ea quæ hospitibus dantur (Xenos hospes Græcis est) adeoque aduentantibus in prouincia præsidibus ea conueniebat obseruare, quæ monet Vlp. in d. l. 6. apud Arcadium in l. munerum D. de muner.

Munera
illicita, et si
non iniuste
iudicentur.

An nihil
igitur per-
missum ac-
cipi?

Ita, modo
Xeniorum
modus non
excedat.

muner. Xenoparochi in quibusdam ciuitatibus recensentur. *παροχοι* tributorem indicat, seu datorem. Vt & nunc sunt aliquibus in locis, qui Magnates eò diuertentes salutent, & xenio aliquo gratulentur. Et quamuis existiment aliqui posterioribus id constitutionibus esse correctum; vereor, ne ad eas non satis attendant, sed ipse Vlp. aduersetur, qui morosum vetat esse præsidem, & inhumanum. quos mores non aduocant vltimæ constitutiones. Sed & ipse Vlp. ita obiectionem dissoluit, *Et quod mandatis, inquit, continetur, ne donum, vel munus ipse Proconsul, vel qui in alio officio erit, accipiat, emat vè quid, nisi victus quotidiani causâ; ad xeniola non pertinet, sed ea que edulium excedant vsum: sed nec xenia producenda sunt ad munerum qualitatem.* Ipse quippe Iust. cuius vltimæ sunt constitutiones, in *Novel. de mand. Prin. s. oportet.* iubet tantum nullum contingere lucrum. Non illud est xeniolum, non est esculentum, poculentumque, quod intra paucos dies consumi potest. Apparet illud vel legenti exclamationes Iustiniani in *d. Novel. Ut Iudices sine quoquo suffragio,* reliquisque constit. Vnde non rectè Thulden. *lib. 3. c. 5. de caus. corrupt. Iud.* ait, eam constitutionem ad eos donatores duntaxat pertinere, qui nullum sub Proconsule negotium habent; quia negociari, mutuo accipere, contrahere in prouincia illis non liceat, quia ipse secus Vlp. explicat. Tota ergo quæstio ab eodem Vlp. in hanc summam contrahitur, vt xenia non producantur ad munerum qualitatem, non ad lucra fiant, non vt venalis fiat sententia, etiam iusta: sed salutandi, gratulandi, amicitie causa fiat. quæ si non præstentur, nulla reprehensio fiat; & si præstentur, plerumque laus infit, vt ait Marc. in *d. l. 214.* Numquam laus inesse potest, numquam deesse reprehensio, cum eo sine datur, vt Iudicis affectibus obrepatur, cum modus xeniorum exceditur, & eduliorum vsus; & is quidem, qui ad paucorum dierum spatium sit restrictus. Et in hanc sententiam Bonif. VIII. in *d. c. statutum. s. in super,* rescribit, *vt gratis & cum omni puritate iudicium coram Iudice procedat, nullum munus, vel quicquam aliud, nisi forsan esculentum vel poculentum merà liberalitate oblatum, quod paucis consumi possit diebus, vel nisi cum ipsum propter causam sibi commissam contigerit extra suum domicilium proficisci, moderatas expensas recipere ab iisdem partibus, qualitercumque presumat.* Neque attinet dicere, loqui ibi Bonif. in delegato, nam & is puras manus habere debet, non fordibus, non corruptioni subiectas. nulla id permittit lex, quod enim eo citatur *Authent. de Iud. s. ne autem, vbi Iustin. pedaneis duos aureos in con-*

testatione, duos in fine litis, quæ centū aureos excedit permittit accipere, non ad munera spectat, sed ad stipendia, quæ Iudicibus ex publico constituit Iustin. *Auth. ut Iudic. sine quoquo suffrag.* Non item pedaneis, præter duas auri libras. Ita enim ait: *Propterea enim eligimus fiscum minuere, quatenus horum unusquisque contentus nostrâ largitate, & quaternis aureis, puras Deo, & nobis, & legi custodiat manus.* Sed neque delegatus Ecclesiasticus stipendia illa à Bonifacio accipit, sed moderatas tantum, cum foras proficiscitur, expensas. Quamvis mores passim & huic, & Principum Consiliariis & Magistratibus inferioribus sportulas permittunt.

At verò quamvis generatim hæc ita se habeant: monet tamen ex vetere Græcò proverbio *Vlp. Ne omnia, ne passim, ne ab omnibus accipiatur.* si singulatim rogaretur, an ab omnibus litigatoribus Iudex accipere posset? negaret ab omnibus, negaret tunc cum reprehensio aliqua, & non laus in esse posset, ut Marcian. *in d. l. 214. de V. S.* sic negat Bonif. VIII. *in d. s. insuper.* cum non est mera liberalitate oblatum: illiberaliter accipitur, quod emendæ, vendendæuè sententiæ causa accipitur, vel datur, etiam iustæ: aut quando ita à Iudice litigatores habentur, ut si apparuerint in conspectu eius vacui (ut apud Persas coram Rege sine munere apparere crimen erat) morosè excipiantur, non ei spontè datur, non liberaliter.

6. Ab hoc examine procedit lex Iulia *repetund.* dum à sobrinis, propioreuè gradu cognatis in infinitum capere permittit. *l. 1. l. 6. §. apparet D. ad leg. Iul. repetund.* ab his datum, benevolentiae & sanguini, non sordibus datum æstimat. A moribus etiam & vita dantis coniectura sumenda est, *Munera de sinu impius accipit, ut peruertat semitas Iudicij. Proverb. c. 17. & Multi amici sunt dona tribuentis, c. 19. insidiantur enim, & expugnant munera nescientes; victoriam enim & honorem acquirat qui dat munera: animam autem auferet accipientium. c. 22. & c. 21. Munus absconditum extinguit iras, & donum in sinu indignationem maximam.*

7. Medicos qui ex publico stipendia habent Imperatores in lege archiatri *6. de profess. l. 10.* ea patiuntur accipere, quæ sani offerunt pro obsequiis, non ea quæ periclitantes pro salute promittunt. Quo argumento videri potest Iudices post sententiam posse munus accipere, non antè promissum, non additum. Idque aliquibus in locis extra culpam est: tamen alii videtur vices recurrere posse, quibus litigare rursus eundem oporteat, & in id tempus deinctum Iudicem habere publicè pericu-

periculosum; præsertim cum leges quæ munera vetant, tempora non distinguant. Ideoque in Ordinat. Concil. Brab. art. 20. prudenter prohibitum est, nequis ante vel post rem iudicatam munus accipiat.

CAP. XVI.

Ab avaritia alienus.

Est, inquit Iust. in Nouel. ut Iudices sine quoquo suffrag. hoc sacrorum Eloquiorum mirabile, & verum, quod avaritia omnium sit mater malorum, maximè quando non priuatorum, sed Iudicum inhaeret animabus. Quis enim sine periculo non furetur, quis non latrocinabitur sine reatu, ad administratorem respiciens? illum namq; videns omnia auro vendentem, & presumens, quia quidquid egerit illicitum, hoc pecunias dando redimet. Hinc homicidium, & adulterium, inuasiones, & vulnera, & raptus virginum, & commerciorum confusio, & contemptus legum & Iudicum, omnibus hæc venalia proposita esse putantibus tamquam aliquod optimorum mancipiorum. Simili exclamatione fertur B. Asterius in homilia aduersus avaritiam; Tui isti, scelerata Avaritia, fructus tuo impulsu, incentiuo filius parenti inimicitias denunciat: tu completes terram latronibus, & homicidis, mare piratis, urbes turbis, atque tumultibus; forum ac tribunalia falsis testibus, sicophantis, proditoribus, Aduocatis, ac Iudicibus eo propendentibus, quò tu pertraxeris. Avaritia mater inaequalitatis, immisericors, inhumana, crudelis. Et iterum: Ita nimirum Avaritia iuxta Apostolum idololatria est, omniumque radix malorum, innumera ex se vitia progignens. Sicut enim ij, qui aurum in sinu, visceribusque terra scrutantur, auream glebam circa principem & proprium generationis locum cumulatiim repositam inueniri narrant, & aliquas velut venas in longum hinc inde produci, sicut arborum à stipite latè sese explicant ac diffundunt radices: ad eundem modum imagine non nimis impropria auri & avaritiæ multa video germina, multosque surculos, vna eademque stirpe avaritia coniunctos.

Inde fit ut, iterum idem, avarus proximis sit odiosus, famulis grauis, amicis inutilis, exteris difficilis, & vix affabilis, vicinis molestus, Vxori malus, liberorum parcus, atque sordidus educator, noctu inter diuque sollicitus, & cogitabundus, secum ipse loquens, ac differens eorum more qui mente exciderunt, & in insaniam lapsi sunt. Denique cum omnibus abundat, tamquam omnium egenus ingemiscit, presentibus non fruitur, quæ absunt anxie querit, propriis non utitur, & ad aliena oculos adjicit. Ideoque rectè à Iethro Exod. c. 18. non tantum Iudices non

1.

Ea omnia
malorum
causa.

2.

Auari vitia.

auari